

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

Берlach О. П., Галькун Т.Д.

Програмні вимоги до вивчення курсу «Малюнок»

Методичні рекомендації

Луцьк - 2017

Рекомендовано до друку

Вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

(Протокол № 4 від 20 грудня 2017 р.)

Рецензенти:

Лесик О.В. – доктор архітектури, професор кафедри образотворчого мистецтва.

Марчук В.П. – голова Волинської організації національної спілки художників України, член національної спілки художників України.

Берлач О. П., Галькун Т.Д. Програмні вимоги до вивчення курсу «Малюнок». Методичні рекомендації. / О.П. Берлач, Т.Д. Галькун. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2017. - 11 с.

Методичні рекомендації спрямовані на поглиблене вивчення малюнку, як провідної дисципліни в образотворчому мистецтві відповідно до програми курсу та навчального плану.

Адресовано для студентів напряму “Образотворче мистецтво”, педагогічних навчальних закладів.

УДК 7. 346/02

© Берлач О. П., 2017

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 12	0202-мистецтво	нормативна	
	8.02020501-образотворче мистецтво		
Модулів 3	Образотворче мистецтво	Рік підготовки	5, 6
Змістових модулів 3		Семестр	9;10,11
ІНДЗ: немає		Лекції	6 год.
Загальна кількість годин 360		Практичні	0 год.
Тижневик годин (для денної форми навчання) 1 семестр 3.5 2 семестр 2.5 3 семестр 2.5 самостійної роботи 5.6 консультації 1	магістр	Лабораторні	120 год.
		Самостійна робота	212 год.
		Консультації	22 год.
		Форма контролю: 1, 3 - екзамен 2 - залік	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчального рисунку полягає у розвитку загальної художньої культури студентів, формуванні вмінь аналізувати і зображувати об'ємні форми на площині, виробленні практичних навичок рисування з натури та за уявою.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «малюнок» є:

- Розвиток аналітичного мислення. Студенти вчать розуміти конструктивну основу зображуваних об'єктів, аналізувати їх будову, уявно моделювати форму, знаходити оптимальні варіанти композиції рисунка.
- Формування просторового сприйняття і уяви. Робота над рисунком вчить студентів бачити і передавати форму об'ємно, надає вмінь перспективної побудови зображення.
- Опанування принципів побудови реалістичного зображення на площині. Шляхом виконання систематичних вправ студенти повинні навчитися розуміти закони побудови форми моделі і використовувати їх у практичній роботі над зображенням.
- Розуміння цілісності зображення. Оволодіння принципом роботи від загального до частки, вміння деталізувати, не руйнуючи цілого; вірно визначати тональні відношення.
- Формування кола практичних графічних умінь. Пошук засобів, що підкреслюють найбільш характерні особливості зображувальної моделі, що сприятиме найбільшій виразності рисунку.

1.3 Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні **знати**:

- 1) -основні принципи конструктивно-структурного зображення людини;
- 2)-основні закономірності взаємозв'язку зовнішньої форми з її внутрішньою конструкцією та функціональним призначенням;
- 3)-основи пластичної анатомії людини (скелет та м'язова система);
- 4)-загальні прийоми лінійного і світлотіньового рисунку гіпсових анатомічних моделей та моделі натурника.

- **вміти**:

- 1) -прийняти оптимальне композиційне рішення;

- 2) -правильно визначити пропорції зображуваного об'єкту та його "рух";
- 3) -наглядно продемонструвати конструктивно-пластичний аналіз структури форми зображуваного об'єкту;
- 4) -дотримуватись принципів великої форми та її конкретизації;
- 5) -вирішити проблему об'ємності та просторовості зображення основними засобами рисунка тоном та лінією.

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1 (1 семестр)

Змістовий модуль 1. Робота з природи в аудиторії.

Тема 1. Малюнок одягненої фігури. Тематична постановка. Тематичну постановку варто скомпонувати з урахуванням регіональних особливостей. Тонально опрацювати зображення й передати простір.

Модуль 2 (2 семестр)

Змістовий модуль 2. Зображення фігури людини, методи прийоми і способи.

Тема 2. Малюнок фігури людини в інтер'єрі. Декоративно-площинне вирішення.

Модуль 3 (3 семестр)

Змістовий модуль 3. Робота над тематичною картиною .

Тема 1. Можливі тематичні постановки фігур в інтер'єрі з використанням аксесуарів.

3. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лекц.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Консу льтації
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Робота з природи в аудиторії.							
Тема 1 . Малюнок одягненої фігури. Тематична постановка.	142	2		60		72	8
Разом за змістовим модулем 1	142	2		60		72	8

	Кількість годин
--	-----------------

Назви змістових модулів і тем	Усього	у тому числі					
		Лекц.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Консу льтації
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 2. Зображення фігури людини, методи і способи.							
Тема 1. Малюнок фігури людини в інтер'єрі. Декоративно-площинне вирішення.	109	2		30		70	7
Разом за зміст. модулем 2	109	2		30		70	7

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лекц.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Консу льтації
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 3. Робота над тематичною картиною .							
Тема 1. Можливі тематичні постановки фігур в інтер'єрі з використанням аксесуарів.	109	2		30		70	7
Разом за змістовим модулем 3	109	2		30		70	7

4. Методи навчання.

Методи навчання - це основні шляхи, способи навчальної роботи викладача та студентів, за яких отримують певні знання, вміння і навички.

1. Пояснювально-ілюстративний – відображає діяльність викладача й студента, значення якого полягає в тому, що викладач повідомляє готову інформацію різними методами, з використанням демонстрацій, а студенти сприймають, осмислюють і запам'ятовують її, за необхідності відтворюючи отримані знання;

2. Метод письмового контролю і самоконтролю – контрольні роботи, письмові заліки, програмований контроль, письмовий самоконтроль;

3. Метод лабораторно-практичного контролю і самоконтролю – контрольні-лабораторні роботи, контроль виконання практичних робіт, програмований контроль, практичний самоконтроль;

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен, залік.

Завдання до екзамену:

1 семестр – екзамен. Лінійно-конструктивна побудова однофігурної композиції. Формат А 1. Олівець.

3 семестр – екзамен. Тональний малюнок натурника в русі. Формат А 1. Олівець.

Завдання до заліку:

2 семестр. Залік виставляється на основі рішення перегляду кафедрою виконаних академічних та модульних контрольних робіт. В разі негативного рішення студент виконує програмні завдання.

6. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Засоби діагностики успішності навчання - завдання для практичних та лабораторних занять, комплекти завдань для модульних робіт, перегляд академічних та самостійно виконаних завдань викладацьким складом кафедри.

Комплекти завдань для модульних контрольних робіт.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Малюнок фігури людини в інтер'єрі. Виявити форму і пластику в зображенні натурника. Розвинути відчуття загального тону. Матеріали: папір 1аркуш, олівець.

Змістовий модуль 2.

Тема 1. Малюнок одягненої чоловічої фігури в нескладному русі. Модель- чоловік в одязі, який підкреслює пластику людського тіла, акцентує обличчя і руки. Тло нейтральне. Освітлення контрастне.

Мета – показати знання конструкції та анатомії людського тіла, промодельювати форму і об'єм, зберігаючи цілісність.

Матеріали: папір 1аркуш, олівець.

Змістовий модуль 3.

Тема 1. Етюди кисті руки, стопи в різноманітних положеннях..

Мета – виявити форму й пластику в зображенні кисті руки й стопи.

Матеріал за вибором студента.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1 семестр 1

Таблиця 3

Поточний контроль	Модульний контроль		Загальна кількість балів
Модуль 1	Модуль 2		
Змістовий модуль 1	МКР 1		100
T1	60		
40			

Змістовий модуль 2 семестр 2.

Поточний контроль	Модульний контроль		Загальна кількість балів
Модуль 3	Модуль 4		
Змістовий модуль 2	МКР		100
T1			
40	60		

Змістовий модуль 3 семестр 3.

Поточний контроль	Модульний контроль		Загальна кількість балів
Модуль 5	Модуль 6		
Змістовий модуль 3	МКР 1		100
T1			
40	60		

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 100 бальною шкалою. Воно включає оцінювання студента за кожну тему, матеріалу запланованого на самостійне опрацювання, оцінку за модульні контрольні роботи або підсумкову оцінку за іспит. *Поточний* контроль загалом становить 40 балів за заліковий кредит. 60 балів відводиться на *підсумковий* модульний контроль чи, за вимогою студента іспит. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння студентом теоретичного матеріалу, практичних навиків, здатності примінити отримані знання з вивченої дисципліни. Поточний контроль реалізується у формі оцінки на лабораторних заняттях, перевірки результатів виконання індивідуальних навчальних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу запланованого на самостійне опрацювання студентом. *Поточна* модульна оцінка визначається як сума оцінок за певну навчальну діяльність протягом роботи на лабораторних заняттях. Модульний контроль здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольного завдання згідно затвердженого графіку. Контрольні модульні роботи проводяться як у письмовій формі. Оцінка за контрольну модульну роботу доводиться до відома студентів не пізніше семи днів після проведення. У випадку відсутності студента на модульному контролі з будь яких причин (через не допуск, хворобу, тощо) студент повинен повторно пройти модульний контроль у визначені кафедрою терміни. Контрольна робота. Завданнями письмової контрольної роботи є перевірка розуміння та засвоєння студентом теоретичного матеріалу, умінь самостійно опрацьовувати літературу, умінь письмово викласти вивчений матеріал. Максимальна оцінка – 60 балів при одному змістовому модулі, та 40 балів при двох змістових модулях. Студент, який не здав поточні практичні роботи до здачі контрольної роботи не допускається. Оцінка за контрольну модульну роботу вважається позитивною, якщо вона складає не менше 60% максимальної кількості балів. Перескладання модульної контрольної оцінки з метою її підвищення не дозволяється. Для студента, що складає екзамен анулюються бали, набрані за модульні контрольні роботи. Завданням іспиту є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, здатності творчого практичного використання накопичених знань.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.

Критерії оцінювання змістових модулів.

Не задовільно (0-19 бал) – на низькому рівні зроблена конструктивна побудова малюнку, допущені великі помилки. Не вдало знайдене розміщення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблений конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, не задовільно знайдені характерні властивості портретованого. Помилково розмірені пропорції голови і торсу натурника, недостатньо передані його пластичні властивості. Низька рисувальна графіка. Не володіння законами повітряної та лінійної перспективи. Не гармонійні тонові градації. Не знайдена портретна схожість з оригіналом та повна відсутність художнього смаку.

Задовільно (20-29) – слабка та помірно зроблена конструктивна побудова напівфігури людини, допущено великі помилки в організації просторового середовища. Задовільно знайдене розміщення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Неграмотно розподілене розміщення світла, задовільно взяті характерні властивості натурника. Не повністю передані властивості та конструктивна побудова складок одягу, його матеріальність, не досконало розмірені пропорційні відношення голови до напівфігури та окремих частин голови натурника, не достатньо вивчені анатомічні особливості форми людського тіла(торсу).

Добре (30-37) – добре зроблена конструктивна побудова напівфігури людини, але допущені незначні помилки в організації малюнка, використанні знань пластичної анатомії. Добре та помірно знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Грамотно

розподілене розміщення світла в малюнку, добре виконані тонові властивості постановки. Передана матеріальність одягу, але допущені помилки в організації складок, добре розмірені пропорції портретованого, передані його пластичні властивості, характер портретованого.

Відмінно (38-40) – грамотно та досконало виконана анатомічна побудова напівфігури людини в малюнку, не допущено жодної помилки в лінійній побудові голови та торсу натурника. Виразно знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм, проаналізовано місце натурника в повітряно-просторовому середовищі. Досконало розподілене розміщення світла в малюнку, добре виконані тонові властивості постановки. Передана матеріальність одягу, не допущені помилки в організаційній структурі складок, досконало розмірені пропорції основних частин голови та торсу портретованого, побудовані деталі обличчя та плечового пояса згідно точки спостереження і передані його пластичні властивості та характерні індивідуальні риси портретованого. Досконало володіння рисувальною графікою.

Критерії оцінювання знань МКР

Не задовільно (1-29балів) – погано зроблена конструктивна побудова рисунку, допущені великі помилки. Не вдало знайдене розміщення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблений конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, не задовільно знайдені характерні властивості портретованого. Помилково розмірені пропорції голови і торсу натурника, недостатньо передані його пластичні властивості. Низька рисувальна графіка. Не володіння законами повітряної та лінійної перспективи. Не гармонійні тонові градації. Не знайдена портретна схожість з оригіналом та повна відсутність художнього смаку.

Задовільно (30-44) – слабка та помірно зроблена конструктивна побудова напівфігури людини, допущено великі помилки в організації просторового середовища. Задовільно знайдене розміщення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, задовільно взяті характерні властивості натурника. Не повністю передані властивості та конструктивна побудова складок одягу, його матеріальність, не досконало розмірені пропорційні відношення голови до напівфігури та окремих частин голови натурника, не достатньо вивчені анатомічні особливості форми людського тіла(торсу).

Добре (45-54) – добре зроблена конструктивна побудова напівфігури людини, але допущені незначні помилки в організації малюнка, використанні знань пластичної анатомії. Добре та помірно знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Грамотно розподілене розміщення світла в малюнку, добре виконані тонові властивості постановки. Передана матеріальність одягу, але допущені помилки в організації складок, добре розмірені пропорції портретованого, передані його пластичні властивості, характер портретованого.

Відмінно (55-60) – грамотно та досконало виконана анатомічна побудова напівфігури людини в малюнку, не допущено жодної помилки в лінійній побудові голови та торсу натурника. Виразно знайдене розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм, проаналізовано місце натурника в повітряно-просторовому середовищі. Досконало розподілене розміщення світла в малюнку, добре виконані тонові властивості постановки. Передана матеріальність одягу, не допущені помилки в організаційній структурі складок, досконало розмірені пропорції основних частин голови та торсу портретованого, побудовані деталі обличчя та плечового пояса згідно точки спостереження і передані його пластичні властивості та характерні індивідуальні риси портретованого. Досконало володіння рисувальною графікою.

Шкала оцінювання(національна та ECTS)

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
67-74	D	Задовільно	
60-66	E		
1-59	Fx	Незадовільно	Не зараховано (повторне складання)

Методичне забезпечення

1. Електронні розробки наочних матеріалів у вигляді слайдів до лекційних та практичних робіт. // О.П.Берлач., 2012р.
2. Методичні рекомендації, опорні конспекти лекцій, відео-, аудіо матеріали, методичні таблиці, репродукції картин. - //О.П.Берлач., 2013р.
3. Мирончик П.В., Манохін В.П. Методичні вказівки до практичних занять по рисунку //П.В.Мирончик, В.П.Манохін.- Х.: ХНАМГ, 2001

Список джерел.

Основні джерела:

1. Громов Е.С. Начало эстетических знаний //Е.Н.Громов. – М.:СХ, 1984
2. Ростовцев Н.Н. Методика преподавания изобразительного искусства.// Н.Н. Ростовцев. - М., Просвещение, 1974.
3. Ревякин П.П. Техника акварельной живописи.//П.П.Ревякин. – М.,1959.
4. Тихонов СВ., Рисунок: Учебн. Пособие для вузов.//С.В.Тихонов. - М., 1983
5. Федоров М.В. Рисунок и перспектива. //М.В.Федоров.- М., 1960.

Додаткові джерела:

1. Араухо И. Архитектурная композиция./И.Араухо. – М.: Высшая школа, 1982
2. Визуальная культура – визуальное мышление и дизайн.// Методические материалы. – М.: ВНИИТЭ, 1990.
3. Гусев Н.М., Макаревич В.Г. Световая архитектура// Н.М.Гусев, В.Г.Макаревич. – М.: Стройиздат, 1973
4. Ефимов А.В. Дизайн архитектурной среды //А.В.Ефимов. – М.: Архитектура, 2006
5. Ефимов А.В. Колористика города //А.В.Ефимов.- М.: Стройиздат, 1990
6. Минервин Г.Б. Художественный образ в архитектуре.//Г.Б.Минервин. – М.: Стройиздат, 1984.

інтернет ресурси:

1. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України.
2. www.nbuv.gov.ua - сайт бібліотеки імені В.Вернадського.